

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cornelii Iansenii Episcopi Iprensis Avgvstinvs

In Qvo Genuina sententia S. Avgvstini de humanæ naturæ stantis, lapsæ,
puræ statu & viribus eruitur & explicatur

Jansenius, Cornelius

Lovanii, 1640

29. Scopus auctoris mentem Augustini de naturæ humanæ statu de gratia, de prædestinatione sincere patefacere. Quid spectandum sit ijs qui aliud forte senserint.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13673

mentis, qui primus profunda de tenebris evocaverat, arcana illa mysteria iterum quasi sepulta deletaque, secundum humanæ rationis regulas, eruere, penetrare, formare, & iudicare voluerunt. Hinc ille ardor de quolibet disputandi, quidlibet eorum in dubium revocandi, quæ jam semel definita esse nesciebant. Hinc eorum Theologia innumerabilium opinionum farragine referta est, per quas poenè omnia quantumcumque contraria, facta sunt probabilia, quæ secundum eorum pronuntia cuilibet tueri licet; Ita vix quicquam certi, præter fidem formandarum novarum sententiarum promptitudo reliquum fecit. Præcipitij enim poena suspensium; hoc est, temeritatis comes hæsitantia, & incertitudo. Nihil enim naturalius & vicinius, quàm ut homines ex Peripateticis fiant Academici: quorum illi sublucente ratiunculâ sententiam extemplo præcipitant: hi temeritatis ducti poenitentia, semper hæsitant, & nunc hoc nunc illud animo fluctuante displicet, placet, improbant, probant. Vnde fit ut quod eis hodie probabile est, cras falsum iudicetur: quod heri verum, hodie improbabile & paradoxum. Instar Euripi reciprocantis æstus suos talium Theologia vadit & rredit, volvitur & revolvitur, ex incertis continuo certa, & ex certis incerta fabricando, prout sectatorû audacia & multitudo suffragatur & refragatur. Non enim immobilibus fundamentis fidei plerq; sententiæ suffulta sunt; sed arenis humanarum suspitionum, quæ phantasmatum ludibrijs nunc hoc nunc aliud arripentibus agitantur, ut quemadmodum Augustinus dixit: *Dum in his est cogitatio, intelligentiâ ea se cernere arbitramur.* Nam hanc esse falsarum omnium sententiarum ori-

Lib. 6. de
Musica. 11.

ginem, idem Augustinus præclare significavit, quando dixit: *Sequantur nonnulli phantasmatum sua tam præcipites, ut nulla sit alia materies omnium falsarum opinionum, quam hæere phantasias vel phantasmata pro cognititis.*

Non ita Doctor ille solidissimus; sed ubi veritas eum in rebus magnis quoquo modo latet, suspensio pede ingreditur, disputando potius, quàm alterutrum resolvendo, ne notam temeritatis incurrat: *In multo pluribus quæritur potius, quid sentiendum sit, quàm definitum aliquid, fixum, que sentimus: & ea cautio cum sollicitudinis plena sit, multo melior est tamen, quam temeritas affirmandi.* Ex qua cautionis observatæ norma certi in Augustinofumus, quod ubi aliquid tanquam verum, sive hæreticos refellendo, sive Catholicos instruendo incunctanter affirmat, de perspecta ei veritate, quamvis nobis fortè ignotâ, nec satis intellectâ, securi esse debeamus. *Rectè est autem, inquit, vaciter atque congruenter loqui, nihil audaciter refellendo, nihil temere affirmando, dum adhibendum est, verum falsumne sit, sive fidei, sive scientiæ Christianæ: quod autem doceri potest, vel verum ratione apertissimâ, vel Scripturarum auctoritate certissimâ, sine cunctatione asserendo.* Hoc enim apud Augustinum errare est, aliud pro alio putare: quod non solum contingit, quando approbantur falsa pro veris, vel improbantur vera pro falsis: sed etiam quando habentur incerta pro certis, vel certa pro incertis. Quo sanè malo nihil hoc tempore familiarius in scholis quibusdam dominatur, ubi certatim novam quisque suspitionem, si sectatores corrogaverit, tanquam certam veritatem, exploratamque defendit.

CAPVT XXIX.

Scopus auctoris mentem Augustini de naturæ humanæ statu, de gratia, de prædestinatione sincerè patefacere. Quid spectandum sit ijs qui aliud fortè senserint.

QVOD si fortassis me quoque in rebus istis magnis & multis, quas ex Augustino asserimus, aberrasse putet, fieri potuisse non diffiteor. Veruntamen ubicumque mihi non certis ex testimonijs Augustini liquet, quid de rebus obscuris ipse senserit, quantum Deo juvante potui, ab asserendi præcipitatione temperavi: ubi verò traditæ ab eo sententiæ certitudo perspicuis & consonantibus undique principijs ac documentis aperitur, nefas putavi, id quod eliquata veritas ipsius esse demonstrasset, non incunctanter tanquam ipsius, quamvis refragantibus Scholasticis universis, asserere. Hoc enim ipse me proximè citatis verbis docuit, & ita faciendum esse, ratio perspicua, & reverentia, quam debemus perspectæ veritati, consulta respondet.

Nec verò mihi formidandum putavi, nec dicar plus quàm cæteros in rebus periculosis velle sapere. Sententiam enim non tam attuli meam, quam speculando commentus sim; sed id, quod Augustinus de gravissimis rebus, ac discipuli ejus, vel ipsa subinde vetus Ecclesia sensit ac docuit, fideliter indagavi, sincerè patefeci, & eorum sententiam esse constanter asserui. Rationes adjeci, quibus illa ipsa sua seasa vel in scriptis suis fulserint, vel fulcire voluisse videbantur. Denique quæ diversis in locis simpliciter de rebus jam contraversis asseruerant, ad principia unde fluunt revocavi, ut totius doctrinæ quam tradiderunt, firmitas, vel infirmitas uni obtutui lectoris obijceretur. In quo si fortè hallucinatus sum, Augustini existimando, quod ipse fortè diligentius excussus improba veris, quàm venialis

error sit, prudentior quisque facile videt. Non enim in rebus ipsis, sed in sensu tanti auctoris, post non exiguos multorum annorum sudores, quos ardor sciendae sententiae ejus expressit, aberraverim. Hoc saltem confido non mihi foecordiam illam supinam pro addiscenda veritate, quam in quibusdam disputatoribus deprehendi, ignorantiae culpam affricuisse. Quapropter si quis in sensibus ejus investigandis me viam regiam reliquisse arbitretur, magni beneficii gratiam, & multi laboris compendium mihi praestabit, si & mihi aperuerit, quod sibi, Deo forte inspirante vel revelante, certius liquidiusque claruerit. Sin vero etiam resellendum me esse putet, nec hoc defugio beneficium: ut si errore carere non potui, saltem comitibus erroris caream. Nam nimis perverse seipsum amat, qui & alios vult errare, ut error suus lateat. Veruntamen memor ille sit instituti mei, ne multum lacertos fatigando umbram feriat. Non ego hic de aliqua nova reperienda sententia discepto, quam privatam speculatione fabricaverim: sed de antiqua Augustini ex Augustini voluminibus eruenda. Hoc enim à me ex professo agitur, atque quaeritur, non quid de naturae humanae statibus & viribus, vel de Dei gratia & praedestinatione sentiendum sit: sed quid Augustinus olim Ecclesiae nomine & applausu, quae sententias ejus capitales tanquam totius doctrinae fulcra consecravit, & suas fecit, discipulis Augustini ad Scholasticorum aetatem usque plerumque concinentibus, tradiderit, praedicaverit, scriptoque multipliciter consignaverit. Itaque non rationibus Philosophicis, sed ex ipso Augustino, Prospero, Fulgentio, ex Canonibus Romanae Ecclesiae, quos ipsa ex Augustino sanxit, de Augustini adulterata vel non intellecta mente

revincendus sum. Hominem enim ex Augustino, & Ecclesiae veteris monumentis, hac de re satagentem, per naturales rationes, vel Philosophiae principia revincere velle, imprudentiae singularis est. Hujusmodi adversarium, si quis forte tam stolidus in arenam descendit, tanquam thesauros nostrae, vel hypotheseos, quae disputatur ignarum, silentio praeteribo, contemptu quam responsione dignorem.

Nec iterum in hac nostra disputatione quaeritur, utrum vera an falsa sint, quae tanquam Augustini sensa proferuntur, sed utrum Augustini sint. Quod profecto non aliunde quam ex Augustino, non insacundo sensuum suorum interprete, requirendum esse, vel caeci vident. Quod si ea Doctorem istum sensisse certum fuerit, vera an falsa sint, ipse viderit; ipse an Scholastici hallucinando fallantur, prudentes judicent, & Ecclesia toties oppugnata pro doctrina ejus auctoritatis mole discernat. Mihi enim constitutum est, eandem quam ab infantia secutus sum, sensuum meorum ad extremum spiritum usque ducem sequi, Romanam Ecclesiam & beatissimi Petri in Romana Sede successorem. Super illam petram aedificatam Ecclesiam scio. Quicumque cum ipso non colligit, spargit; apud quem solum incorrupta Patrum servatur hereditas. Quicquid ab ista Petri Cathedra, in cujus communiōe à teneris vixi, & porro vivere & mori fixum est, ab isto Principis Apostolorum successore, ab isto Christi Domini nostri vicario, ab isto Ecclesiae Christianae universae Capite, Moderatore, Pontifice, praescriptum fuerit, hoc teneo, quicquid improbatum improbo, damnatum damno, anathematizatum anathematizo.

C A P U T X X X.

Vtrum vetustas opinionum Scholasticarum, vel multitudo sectatorum Ecclesiam ab earum examine vel censurâ deterrere debeat, si antiquiori doctrinae sancti Augustini adversentur.

AN forte respondebunt mihi, Scholasticorum sententias, quae hic ab Augustino videntur esse reprobatae, jam à quingentis fere annis per universam pene Ecclesiam fuisse familiares, ideoque sequi, Ecclesiam pene totam errorum esse ream? Populus enim Christianus ubique terrarum tenet, quod Parochi & Antistites docent: hi vero quod in scholis à Doctoribus, vel in scriptis eorum traditum perceperunt: qui si per tot annos plerasque sententias docuerunt, quas ab Augustino reprobatas esse dicitur, Ecclesia profecto fere universa erroribus maculata fuit. Ita quidam pro tuendis opinionibus recentiorum argumentantur.

Sed respondeo, si de temporis mora quaestio

est, multis centenariis ante natas illas Recentiorum opiniones aliter ab Augustino ac discipulis ejus per totam Ecclesiam resonantibus, & communi Christianorum astipulatione probatis, usque ad adventum eorum, qui nova veteribus superinduxere, traditum fuit. Si ergo Ecclesia propter improbatas opiniones, quas diu receperat, nunc errasse timetur, quanto perniciosius tunc tot saeculis ante receptam, probatamque, per susceptionem contrariarum opinionum aboleverit? Sed absit, ut alterutro modo Ecclesia, sive filij ejus doctrinam Augustini minus intellectam à scholis exturbaverint, sive novam introduxerint, sive introductam iterum abolendo profri-